

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani ter opremljeni s
štampiljko dot. organizacije.

Člani strokovnih organizacij,
priključeni Strokovni komi-
siji za Slovenijo, dobivajo
list brezplačno.

Rokopisi se ne vračajo.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, poštni predal 290.

Čekovni račun št. 13.562.
Telefon interurban št. 3478.

Posebno zavarova- nje tuberkuloznih

Bednostni fond posebitev za to

Nekateri časopisi so prinesli po-
ročilo o nekakšnem predlogu o nuj-
nosti posebnega fonda za zdravljenje
tuberkuloznih delavcev in nameščen-
cev, ki bi se naj realiziral iz pravic
delavcev, ki jim pripadajo po § 219.
Obrtnega zakona. Časopisi so ta
predlog priobčili in še to samo su-
hoparno, ne da bi k temu silno de-
likatnemu in važnemu vprašanju po-
vedali tudi svoje mnenje.

Strokovna komisija za Slovenijo
je na svoji seji razpravljala o tem
predlogu in ga, v kolikor je to bil
kak' predlog, v celoti zavrnila. Kajti
nemogoče je, da bi delavstvo samo
iz svojih skromnih pridobitev pri
vsej mizeriji še prispevalo za tuber-
kulozne in jih podpiralo, kajti

Tuberkuloza je prole-
tarska bolezen, ne zato proletarska,
ker boluje na nji in umira delavstvo,
nego zato je proletarska bolezen,
ker bogat tuberkulozen človek, ka-
pitalist, za tuberkulozo, če jo je kje
nabral, ne bo od nje umrl. Ozdraviti
se bo znal, ker ima sredstva za to.
Delavec in delavka pa tega ne mo-
reta storiti, ker četudi se zdravita,
četudi sta, recimo v zdravilišču pol
leta, morata, ko izčrpata dajatve
OUZD iti nazaj v nehygienične pro-
store tovarne, delati na gladnem in
hroščem mizu.

Protituberkulozna liga, vsi borci
zoper tuberkulozo, vsi odličnjaki v
teh odborih in ligah, izrecite vsaj ne-
kaj odločilnih besed, to je: Razmere,
ki sejejo in kultivirajo tuberkulozo,
se naj odstranijo in tuberkuloze je
konec.

Tu udarite v plast zvona in to
povodenj tuberkuloze zajezite, tu naj
protituberkulozna liga zastavi svoj
vpliv, svojo moč.

Da, delavstvo je za pomoč tuber-
kuloznim. A ne da bi se njega obre-
menjevalo.

Strokovna komisija je na svoji seji
sklenila:

Pozvati bansko upravo, vse De-
lavske zbornice, Središnji urad za za-
varovanje delavcev, Ministerstvo so-
cialne politike in narodnega zdrav-
ja in druge faktorje, da naj se **Bed-
nostni fond, njegovi dohodki, ki jih
tudi mora plačevati delavstvo, po-
rabi za zavarovanje tuberkuloznih.**
In mnogo bo pomagano in denar bo
dobro naložen.

in zahtevamo!

Pod severnim neбом

**ali „Ocean“ je knjiga,
ki jo je napisal ruski
pisatelj Pavel Nizovoj
in ki jo letos izda Can-
karjeva družba. Krasen
roman je „Pod sever-
nim neбом“, poln ne-
navadne lepote, napet
in zanimiv. — Bodí član
in dobil jo boš.**

PET KNJIG

II izda letos Cankarjeva družba
svojim članom. In sicer:

1. Koledar Cankarjeve družbe
za leto 1935.
2. Beer: Zgodovina socialnih
bojev, I. knjiga.
3. Beer: Zgodovina socialnih
bojev, II. knjiga.
4. Pavel Nizovoj: Ocean, ali
kako je pravi ruski naslov:
Pod severnim neбом.
5. Ivan Molek: Sesuti stolp.

Filip Uratnik:

Zagrebska konferenca

Pretekli teden se je vršila v Za-
grebu konferenca predstavnikov de-
lavskih zbornic in delavskega zava-
rovanja. Na tej konferenci smo raz-
pravljali o izvedbi in izgraditvi raz-
nih panog našega onemoglostnega
in starostnega zavarovanja.

Razširjenje pokojninskega zava-
rovanja za zasebne nameščenice je
stopilo v akuten štadij. To zavarova-
nje obstoja dosedaj, kakor znano sa-
mo v Sloveniji in Dalmaciji. Ostali
deli države ga nimajo. Tako socialni,
kakor gospodarski interesi zahteva-
jo, da se proširi stanje, ki v enem
delu države že obstoja, na celo dr-
žavo.

Minister za socialno politiko je
dobil v letošnjem finančnem zakonu
pooblastilo, da to proširjenje izvede.

Potrebni so največji napor intere-
santov, da bi to pooblastilo ne
ostalo na papirju. Vse delavske zbor-
nice v državi so tozadene napore za-
sebnih nameščenic in njihovih stro-
kovnih organizacij že v mišljenjih,
podanih ministrstvu socialne politike,
najtopljeje podpre. To je prišlo na
zagrebški konferenci ponovno do
izraza. Ni se pa moglo iti pri tem
preko dejstva, da ima minister za
socialno politiko že več let tudi po-
oblastilo, da izvede v celoti ali del-
no **splošno delavsko invalidsko in
starostno zavarovanje.**

Morda je preveč, ako govorimo
tu o zavarovanju. Zakaj, to kar se da
s skromnimi 3% zavarovane mezde
ustvariti, je le skromen početak tega
zavarovanja.

Najvažnejše delo, ki ga je v po-
gledu zgornjih akcij zagrebška kon-
ferenca opravila, je v tem, da je pre-
prečila, da bi se moglo izigravati na-
meščensko zavarovanje proti delav-
skemu, ali pa narobe, kar bi se lah-
ko končalo tako, da bi obe akciji
popolnoma propadli. Sklenjeno je
bilo, da se mora vršiti borba za obe
zavarovanji vzporedno in da mora-
jo biti akcije strokovnih organizacij
vseh pravcev, delavskih zbornic, ka-
kor tudi vseh organov delavskega
zavarovanja paralelne, usmerjene v
pravec, da se dosežeta oba gori po-
stavljena cilja.

Ni res, da se obe gori navedeni
zavarovanji ne bi dali izvesti. Sred-
stva starostnega in invalidskega za-
varovanja se trošijo s početka le v
prav neznatni meri. Večji del teh
sredstev se kapitalizira in priteka po
tej poti v narodno gospodarstvo na-
zaj. Če govorimo o visokem obdav-
čenju delavskih mezd, je treba reči,
da je to obdavčenje res visoko. In

Na pod-
ročju Dravske banovine obstoja še
poleg tega 1½% doklada na mezde
za takozvani bednostni fond. Ta
doklada obstoja samo v naši banovi-
ni. Ako se samo te dve obdavčitvi

Sodrug, sodružica! Ali si že član
Cankarjeve družbe? Glej, pet knjig
bo letos izšlo in to vse samo za 25
dinarjev članarine. Če pa hočeš samo
štiri knjige, pa plačaj 20 Din. Ne od-
lašaj, ker v začetku oktobra se bodo
že knjige razpošiljale in bodo zelo
lepe in poučne, pravi tvoj prijatelj.

Poverjeniki! Vaša beseda naj bo
kakor plug na nerazorani njivi, ka-
kor seme, ki bo vzklilo in rodilo sa-
dove proletarske zavednosti in po-
nosa, ko boste nabirali člane za Can-
karjevo družbo.

ukinite, bi imeli zbrana sredstva za
izvedbo splošnega invalidskega in
starostnega zavarovanja broj znat-
nejših novih obdavčitev delavstva.

Ob priliki razprav o izvedbi
splošnega invalidskega zavarovanja
pa nismo mogli iti preko enega dej-
stva.

To zavarovanje bo začelo zbirati
prispevke takoj. Njegovi učinki pa
se bodo pokazali šele čez leta, v
skromnem obsegu šele po preteku
karenčne dobe, v nekoliko večjem
obsegu kasneje.

Razumljivo je, da je zbiranje rez-
erv pri starostnem zavarovanju
nujno. Vendar se mora tudi s tem ra-
čunati, da je treba dati delavstvu tu-
di takojšnjih koristi, kadar se zahte-
vajo od njega žrtve. Imamo pa tudi
področja, kjer je takojšnja odpomoč
res nujna in neodložljiva.

Na konferenci se je doseglo so-
glasje o tem, da se mora izvesti vsaj
zavarovanje onemoglih tuberkuloz-
nih s takojšnjim učinkom.

Zakaj je to prav posebno nujno?
Naš Okrožni urad odpušča iz svoje-
ga zdravljenja vsako leto približno
100 neozdravljivih tuberkuloznih
bolnikov, ker jim je potekla članska
doba prej, nego so ozdravljeni. Ce-
nim, da je takih težko bolnih bivših
članov delavskega zavarovanja samo
v Sloveniji okrog 500.

Znana stvar je, da dajejo pri nas
občine le nezadostne podpore, ki
nikakor ne zadostujejo za preživlja-
nje. Položaj teh tuberkuloznih, ki so
v večini primerov še vzdrževalci
rodbine, je strašen. Prisiljeni so iska-
ti vedo znova in znova zaposlenja,
da bi bili deležni zopet podpore pri
Okrožnem uradu. V tej zaposlitvi o-
kužujejo svoje sodelavce.

To je težko za prizadete in nevarno
za okolico. Iz teh razlogov je takojš-
nja izvedba invalidskega zavarovanja
za tuberkulozne nujna in neodložljiva
potreba.

A kje najti kritje za to?

V Sloveniji bi se dalo to zavarova-
nje res lepo izvesti — brez novih
obremenitev delavskih mezd — ako
bi se ukinil banovinski bednostni
fond in prenesla sredstva, ki so se
doslej v njem zbirala na delavsko
zavarovanje.

Tudi v ostalih delih države bi
bilo predpostavljati kritje potom po-
sebnega paritetnega prispevka.

Le če bi se izkazalo, da se vse to
ne da izvesti, bi bilo razmišljati, ali
ni vprašanje osiguranja teško bolnih
tuberkuloznih važnejše, kakor pod-
pore pri kratkih obolenjih.

Četrto vprašanje, s katerim se je
zagrebška konferenca bavila, je sa-
nacija glavnih bratovskih skladnic.

V tem pogledu je ugotovila kon-
ferenca naslednje:

Prispevki bratovskih skladnic tu-
di po zadnji novelizaciji pravilnika

bratovskih skladnic pri nobeni bra-
tovski skladnici ne osiguravajo v
pravilniku normiranih dajatev, zato
so potrebni novi napor v svrhu sa-
nacije invalidskega in starostnega
zavarovanja rudarjev. Ta potreba,
ki je pri Glavni bratovski skladnici
v Ljubljani evidentna in neodložljiva,
obstoja v manj vidni obliki pri vseh
bratovskih skladnicah v državi.

Konferenca je bila mnenja, da se
mora osnovati poseben fond za sa-
nacijo bratovskih skladnic, ki bi ga
upravljala pod nadzorstvom gospoda
ministra za šume in rudnike skupen
odbor, postavljen od vseh bratovskih
skladnic. Sredstva za ta fond naj bi
se dobila z obdavčenjem producira-
nih in uvoženih produktov, premo-
gokopne, rudninske in topilniške in-
dustrije.

Konferenca je obrnila pažnjo na
dejstva, da bo treba znatnejši del sa-
nacijskega fonda kapitalizirati in da
otvarja to možnost za podpiranje go-
spodarstva, zlasti za podpiranje
težke kovinske industrije ter da je
mogoče vpostaviti s tem paralelizem
izmed socialnih zahtev rudarskih in
topilniških delavcev ter iztožb ru-
darske in topilniške industrije. Po
tej poti se morejo spraviti v sklad
tudi interesi pojedinih pokrajin.

Zagreška konferenca naj bi bila
uvod v živo in složno akcijo vseh
delavcev in nameščenic v svrhu iz-
graditve delavskega in nameščenske-
ga starostnega in invalidskega zava-
rovanja.

Milijonska stavka

**Stavka za svobodo združevanja,
za socialne reforme, za pravice de-
lavca-človeka, za 34-urni delovnik.**

Mogočno je vstal proletariat v
Ameriki in kriknil:

1. Takojšnja uvedba 34-urnega
delovnega tedna (pet ur dnevno, v
sobotah 4 ure, v nedeljah prosto)
brez znižanja dnevnih prejemkov.

2. Takojšen sprejem na delo vseh
delavcev, ki so bili zadnje čase zato,
ker so bili člani strokovnih organi-
zacij, odpuščeni (v Ameriki deloda-
jalci še vedno lahko na ta način ovi-
rajo svobodno organiziranje strokov-
nih združenj delavstva, op. ured.).

3. Takojšnje priznanje »Združenja
tekstilnega delavstva« kot edinega
zastopnika delojemalcev v tekstilni
industriji.

4. Ustanovitev posebnega delav-
skega razsodišča za poravnavo vseh
sporov med delojemalci in delodajal-
ci.

Poslednji dve zahtevi sta ameri-
ške kapitaliste najbolj presupnili.
Zato so vsa pogajanja ostala na mrtvi
točki in se razbila. Tekstilnemu de-
lavstvu je obljubila v borbi za reali-
ziranje teh dveh zahtev, ki pomenita
v bistvu zahteve po kolektivni po-
godbi vso pomoč federacija dela, ta-
ko da je delavstvo ostalo kakor
eden solidarno, vsi za enega, eden
za vse.

Odredba je bila brzojavno sporo-
čena federacijskim organizacijam v
vseh 48 državah in že drugi dan je
zastavkalo nad 500.000 delavcev, za-
poslenih v bombažnih tvornicah. De-
lavstvo v tovarnah za naravno in u-
metno svilo ter volno, ki ga je okrog
300.000, so istotako stopili na bo-
jišče v stavko. Vodstvo stavke je
odredilo, da morajo delavci ohraniti
mirno kri ter se izogniti nemirom in
ne nasedati izzivanjem in ščuvanjem.
S tem obenem delavstvo oblastem
pokaže, da so od oblasti ukrenjene
varnostne odredbe, močni oddelki

vojaštva zasedla strateško važnih točk, strojnice, žične ovire, bombe, orožje, strelivo itd., brezpredmetne. Kajti delavstvo je postavilo stare zahteve, stopilo v stavko in če ne bodo delali, ...

Solidarnost je mogoča beseda. Še mogočnejša pa je njena resničnost. Preko tisoč tovarn v 30 državah bombažne, volnene in svilene industrije stavka. Nad 750.000 delavcev štejejo te tovarne. Skoro brez izjeme — stavkokazi se najdejo povsod — je vse delavstvo zastavkalo. In stavki se je pridružilo nad 700.000 delavcev konfeksijske industrije ter sorodnih panog in tako je stavkajočega delavstva nad poldrugi milijon.

Vodja delavcev Gorman je izjavil, da bodo stavkujoči dobili podporo ne glede na to, kako dolgo bo trajala stavka. Mnogo strokovnih organizacij je že ponudilo svojo denarno pomoč.

V tem boju pa se je zgodilo, kar treba posebej omeniti: V državah Maine, v severni in južni Dakoti se je prijavilo veliko število brezposelnih delavcev, ki hočejo sedaj zaslužiti, pljuniti samemu sebi v obraz in kovati železo samo za sebe. Tovarne nameravajo s temi brezposelnimi vzpostaviti delo v tovarnah. Tako

poostrejejo podjetja razredni boj, organizirajo nezavedne delavce proti delavcem, da bodo v taki borbi zopet podjetniki kot tretji želi dobiček.

Ogromna je borba, ki se je začela in ki se, ko to pišemo, bje v Združenih državah Severne Amerike med delom in kapitalisti, med delavci in podjetniki. Na eni strani stoji združena ameriška veleindustrija, ki hoče strmo glavi socialno reformo, na drugi strani pa združena fronta predilniškega delavstva, ki je najštevilnejše v Ameriki, ki je proglasilo splošno stavko, da predilniško industrijo primora, da sprejme socialne reforme.

Po vseh državah Severne Amerike vlada nepopisna napetost in ta razredni boj že vpliva tudi na Evropo. Podjetniki v Ameriki pričakujejo, da bo stavka propadla, ker že v danes, ko to pišemo, v nekaterih južnih državah. Delavstvo obotavlja odzvati se klicu voditeljev strokovnih organizacij. Oni, kakor dobri vojskovodje, merijo svoj poraz po solidarnosti in enotnosti delavstva, svojo zmagajo pa obotavljanju in nesolidarnosti delavstva.

Koliko pouka, vzgledov je pisanih v tem velikem boju ameriškega delavstva.

entiram v novi ugodni ali neugodni situaciji.

Popolnoma se mora razumeti, da se igra med svetovno politiko in njenimi nacionalnimi in socialnimi borbami in esperantskem gibanju igra vzroka in učinka. Mi esperantisti ne živimo ločeno na kakem zelenem otoku sredi oceana, kamor viharji ne prodrejo in kjer valovi mirno pljuskajo na obali. Pretresi svetovno političnih dogodkov — nacionalnih in socialnih — vzbukavajo naše esperantsko gibanje z viharo silo tako, da noč in dan zvoni plat zvona in da se problemi pred nami čisto izkristalizirajo.

Tovariši! Lahko vidite, da venijo nekdanji cvetoča drevesa, vsa okrašena s krasnim zelenim listjem; blisk diktatorskega meča jih je zadel.

Tudi na esperantskih drevesih se je posušilo listje, segnili so sadeži. In vendar se ponša esperantska zvezda v gumbnici in se zanj tu in tam celo propagira; in če že kje podero staro drevo, druge zraste novo, mlado. Esperanto živi!

Skrbeli bomo, da bo gnusno rezanje iz ust satiričnega skaze-poeta otrpnilo na njegovih ustnicah! Pokazimo tam, kjer je še preostala možnost delovanja, nabiranja članov in agitacije, da se še nismo utrudili! (Prevod iz »Sennaciulo«, 25. I. 1934.)

Ker se hoče ustanoviti v Ljubljani delavsko esperantsko društvo s področjem vse dravske banovine, pozivamo vse delavce in delavske krožke naše banovine, da podprejo delavsko esperantsko gibanje najprej in najbolj s tem, da se jezika nauče in da se pridružijo s tem enotni borbeni delavsko razredni fronti za čimprejšnje realiziranje svojih idej. Posebej pa vabimo delavstvo iz Ljubljane in okolice, da se udeleže jesenskega esperantskega tečaja, ki se bo vršil v palači »Grafike«, Masarykova cesta (pred kolodvorom) in istočasno tudi v šišenski šoli.

Prva brezobvezna in brezplačna poizkusna ura bo v »Grafiki« dne 24. novembra ob 20 zvečer, v Šiški (spodnji) pa v ljudski in meščanski šoli dne 25. novembra prav tako ob 20 zvečer. Za člane »Svobode« in za brezposelne v Šiški brezplačno.

Uveljavljanje esperanta — borba proti fašizmu

N. B.

Mora se priznati, da sta smernici, ki sta v zadnjih letih pridobili največ vpliva po svetu — nacionalizem in njegova najbolj reliefna oblika — fašizem. Ne bomo iskali tu vzrokov tega pojava, želimo le, ugotavljajoč dejstva, obrniti pozornost sodrugov na ta razvoj, ki kvarno vpliva na esperantsko gibanje.

V »neodvisnem« esperantskem časopisu smo pred nedavnem čitali notico o satirični pesmi, izšli v enem izmed najbolj znanih satiričnih časopisov v Nemčiji (danes je ta list kajpak nacional-socialističen, a tudi prej je bil vedno protirepublikanski). V tej pesmi se izraža veselje zaradi nazadovanja esperanta, zaradi oslabljenja propagande za svetovni jezik. Čeprav je ta želja vsebovana že v nazoru teh gospodov, nam je to veselje vendarle nekoliko v pouk. Pokaže nam, da se nacionalisti zelo dobro zavedajo uloge svetovnega jezika — esperanta in da dobro uvidijo razmerje jezika do nacionalizma (v katerega imajo celo mnogi esperantisti zelo majhen vpogled). Vladajoči, katerih sodba temelji na nacionalnih predsodkih, dobro vedo, da bi zadeli v srce brezarnostnemu emancipacijskemu gibanju, za katerega bi mogle manifestirati ljudske mase, če bi si dokončno priborili zmago nad — esperantom.

Za vsakega razredno zavednega delavca je povsem jasno, da se pripravljajo veliki boji, da bo potrebna še dolga borba med rastočim fašizmom in močmi socialnega in kulturnega napredka. In prav tako je jasno, da se bo v tem boju na obeh straneh uporabljajo najmodernejša in najučinkovitejša orožja. Toda katero orožje je za duhovno oblikovanje bolj učinkovito, kot je esperanto?

Čujemo očitke, da predstavljamo esperanto kot vsesplošno zdravilo in da tako odvajamo borce od njihovega pravega bojišča (v stranki, organizacijah). Nikdar ta trditev ni bila dokazana in nič bolj neresničnega kot to. Vsak aktiven član delavskega gibanja, ki uporablja esperanto, je opremljen z najmodernejšimi sredstvi. In gotovo je to tako sredstvo, ki more v temelju spremeniti ljudski duh, ki mora živeti v tesnem okviru nacionalnih mej in tam nenehoma vdihavati vzduh nacionalne atmosfere.

Če sem član delavskega esperantskega društva, s tem še nikakor nisem zgubil interesa za delavsko gibanje in strokovne organizacije. Vprav kot aktiven član delavskega društva (političnega, ekonomskega) imam prednost pred drugimi, ker imam kolikortoliko večje razumevanje in globlji vpogled v svetovne probleme. Ker imam širše obzorje, se prej ori-

STROKOVNI VESTNIK

KOVINARJI

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah, dne 24. avgusta 1934.

Razglas

Za mesec september 1934 se odreja sledeči vrstni red zdravniške službe ob nedeljah in praznikih, ki velja za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče in sicer: 2. sept. g. dr. Kogoj Francišek, 8. sept. g. dr. Čeh Milan, 9. sept. g. dr. Čeh Milan, 10. sept. g. dr. Čeh Milan, 23. sept. g. dr. Kogoj Francišek, 30. sept. g. dr. Čeh Milan. — Predsednik: Dr. M. Obersnel s. r.

Jesenice.

Delavski park na Jesenicah. Kaj se ne sliši to precej nenavadno? Pa je vendar res. Jeseniški delavci so si zgradili oz. splanirali s kulukom lep park, ki pa bo — v nekaj letih, ko se bo zarastel — postal park v pravem smislu besede. Na zadružnem gozdnem svetu Pod Možakljo na Jesenicah je bila sredi lepega gozdička velika jama, ki so jo sodrugi v prostem času zasuli — nekaj sto vagončkov materijala je šlo vanjo, zdaj je svet planiran, drevje je iztrebljeno — in svet je res že lep. Nad parkom, oz. nad njega spodnjim delom je zgrajena lepa škarp, sredi katere vežejo spodnji in zgornji del parka lepo zgrajene stopnice, ki so kakor

vsekane v svet. Pripravljajo še ograjo in še marsikaj: plesišče, godbeni paviljon, paviljon za bufet, klet, kegljišče, seveda tudi miz in klopi ne bo manjkalo. Potem še nekaj žive meje, nekaj lepih cvetličnih nasadov

in morda še kaj — tako da se bo jeseniški delavec po svojem trudapolnem delu lahko v svojem lastnem parku nemoteno odpočil ob pogledu na lepo naravo in na bujno življenje, ki v njej kipi. Prava slika se bo — kakor rečeno, pokazala šele v nekaj letih — toda storjen je že več kakor začetek. In da bi bili načrti dovedeni konca — želijo vsi jeseniški razredno zavedni kovinarji. In pri tej želji se jim pridružujemo tudi mi.

Članski sestanek SMRJ na Jesenicah. Podružnica SMRJ je imela v četrtek, dne 9. t. m. lepo obiskano člansko zborovanje. Na tem članskem zborovanju je bilo govora o položaju na Jesenicah, poročilo s. Tomana o pripravah na kongresu SMRJ, ki se vrši v oktobru t. l. v Beogradu in predsankcija predlogov za ta kongres, dalje je s. predsednik Čelešnik poročal o bližnjih nalogah podružnice v letu 1934-35, h koncu se je pa zavzelo stališče k dnevnemu dogodkom na Jesenicah v tovarni, k stališču delegacije zaradi nekaterih kočljivih vprašanj Bratovske skladnice in še nekaj manjših stvari. Zborovanje je bilo vso dobo na višku, de-

Lovro Jakomin :

Za reorganizacijo našega strokovnega pokreta

(Misli h kongresu URSSJ.)

Prihodnji mesec 20. in 21. se vrši v Sarajevu redni kongres Ujedinjenega radniškega sindikalnega saveza Jugoslavije. Pri tej priliki smatram za dolžnost, da ponovno opozorim na zelo važen problem, to je na reorganizacijo našega strokovnega pokreta.

Struktura strokovnih organizacij, ki je bila pred desetletji upeljana v indutstrijskih državah in prenešana tudi k nam, je bila morebiti dobra za indutstrijske in po prebivalstvu močne države. Razmeram v naši državi, ki je 80% agrarna in z malo razvito indutrijo pa ta struktura ne odgovarja. Pri ustanovah socialnega zavarovanja je v celi državi zavarovanih okrog pol milijona delavcev in nameščencev, ki pridejo za strokovne organizacije v poštev. Če bi bili vsi ti delavci in nameščenci včlanjeni v enem samem savezu, bi tvorili komaj dobro polovico članstva, kakor ga je imel savez kovinarjev (Metallarbeiterverband) v Nemčiji leta 1928, ki je štel 944.310 članov.

Po poročilu Ursa izdanega za

kongres leta 1931 pa je bilo žal v vseh naših strokovnih organizacijah le 31.150 članov, kateri so razdeljeni na ničmanj kakor 37 posameznih savezov. Po številu zvez smo prekobili celo vrhovno centralo nemških strokovnih organizacij (Allgemeiner deutscher Gewerkschaftsbund), ki je imela leta 1928 4.866.926 članov, ki so bili razdeljeni le na 35 savezov.

Zdi se mi, da mora biti celo laiku jasno, da je cepljenje 30.000 članov na 37 savezov škodljivo. Spoznajmo že enkrat, da je cepljenje naših sicer dobrih organiziranih sil bodisi v moralnem ali finančnem pogledu glavni vzrok, da se naš strokovni pokret ne dvigne in doseže večjega razmaha.

Če pogledamo naše saveze, vidimo, da jih je samo nekoliko, ki imajo toliko članstva, da so življenja zmožni. Samo nekaj savezov ima potreben aparat, nameščeno osobe itd., s katerim more razvijati svojo delavnost. Vsi ostali »savezi« pa se razviti ne morejo iz lastnih sredstev, zato zapadajo pod nezaželjene vplive in odvisnosti, ali pa životarijo, ker jim ne dostaja sredstev za agitacijo in podvig.

Čas nujno zahteva, da svoje sile koncentriramo. Potreba narekuje, da bi bilo vse delavstvo in nameščenstvo organizirano v enem savezu, segajočim čez celo državo? Kakšna udarna

sila bi to bila! Kako bi bili finančno krepki! Ta savez naj bi imel eno centralno upravo; po posameznih pokrajinah svoje pokrajinske odbore; po okrožjih svoje okrožne odbore ali tajništva, po vseh krajih pa svoje podružnice. Vsi bi bili člani ene velike močne družine, z enim pravili, enako člansko legitimacijo. Denarna sredstva naj bi se koncentrirala pri vsakem pokrajinskem odboru, centralni upravi pa bi se dajalo od člana mesečno po 30 ali 50 para. Rešeno bi bilo vprašanje vzdrževanja centralne, pokrajinskih odborov, rešeno vprašanje našega nad vse potrebnega tiska. Delavstvo posameznih strok bi se v okvirju podružnic grupiralo k reševanju svojih strokovnih zadev v sekcije, ki bi se k sodelovanju povezale med seboj krajevno, pokrajinsko in čez celo državo. Enotna pravila in enoten pravilnik naj bi uredil vse članske dolžnosti in pravice. Prispevki bi bili tedenski od Din 2.— do Din 8.—, sorazmerno prispevku razredi za podpore članstvu. Podružnicam bi se pustilo 10% od prispevka, ostalo pa bi se štekalo iz cele pokrajine v blagajno Pokrajinskega odbora, iz katerega bi se krile vse potrebe. Sekcije pa bi lahko, če bi to bilo potrebno, uvedle poseben mali prispevek, ki bi ga lahko združile medkrajevno v poseben fond in ga

same upravljale. Le pri takem sistemu organizacije je mogoč napredek in razvoj našega strokovnega pokreta. Delalo bi se za vse, nobena stroka nebi bila zapostavljena.

Kako lep in ugoden bi bil zlasti finančni rezultat po tem načinu, naj dokažem s številkami. V Sloveniji je po sedanjem stanju 8000 plačujočih članov. Povprečni tedenski prispevek je Din 4.—. Torej $8000 \times 4 =$ Din 32.000.— tedenski; Din 32.000.— $\times 52 =$ Din 1.654.000.— letnih dohodkov. Naši dohodki v Sloveniji dosegajo, kakor vidimo, dohodke ljubljanske Delavske zbornice. Žal se ti dohodki trosijo neracionalno, na deset ali še več uprav zveze.

Mesečni proračun v gornjem smislu reorganiziranega strokovnega pokreta v Sloveniji bi bil naslednji:

Din	
Dohodki od 8000 članov (povprečni prispevek teden-sko 4 Din) mesečno . . .	137.000
Upravni izdatki mesečno:	
Plače: 7 tajnikov in 7 pisarniških moči . . .	25.000
Socialne dajatve . . .	3.000
Tiskovine in pisar. potreb. . .	3.000
Lokali, luč, snajenje . . .	5.000
Poštnina, telefon, brzjav, koleki . . .	2.000
Razni . . .	1.000

bata stvarna brez fraz in flavz, tako ka so navzoči res z veseljem odhajali iz tako uspešnega zbora, ne da bi bili izmučeni in ne da bi se dolgočasili. Zeleti je še več tako jednatih in resnih zborovanj članstva SM RJ, kakršno je bilo to zadnje.

RUDARJI

Nerazumljivo postopanje!

Nismo imeli nikdar namen koga neopravičeno kritizirati. Zato tudi nismo radi posegali v kritiko o poslovanju Bratovskih skladnic in postopanju njenih zdravnikov. Mogoče je bila to naša krivda v tem, ker smo se premalo zanimali za poslovanje v tej ustanovi. Vendar smo danes naravnost dolžni, da opozorimo vso našo delavsko javnost na primer, ki zasluži, vso ostro kritiko.

Zgodilo se je, da je pri rudniku Leše zbolel na pljučni bolezni neki rudar v novembru 1933. Od tega časa se je nahajal v bolniškem stanju. Dne 5. februarja 1934 je po zdravniškem pregledu spoznan za 75% delanezmožen. Predlagan je bil za upokojitvev. Od tega dne mu je bila hranarina odzeta. Čakal je na odlok pokojnine, a tega ni dobil. Ko je prosil, da naj se mu vsaj predujem da na konto pokojnine, ker brez zaslužka, brez hranarine ne more živeti, je dobil 1000 Din predujma od Bratovske skladnice.

To je trajalo nekako do začetka junija. Naenkrat je dobil poročilo, da z njegovo upokojitvijo najbrž nič ne bo. Nato se je pritožil na glavno Bratovsko skladnico v Ljubljani, katera ga je poslala v nadpregled k specialistu za pljučne bolezni. Ta je ugotovil, da se naj naprej zdravi.

Kaj se to pravi? Prvič je bil spoznan težko bolnim, drugič je bil predlagan za upokojitvev z 75% delanezmožnosti; tretjič, tako se ga pusti čakati 5 mesecev in šele potem se mu reče naprej zdraviti. Tako je sedaj ta nesrečnež, ki sploh za nobeno delo ni več, bolan, brez hranarine, predlagan za upokojitvev, brez pokojnine, brezposeln in mora poleg vsega še plačati 65 Din na mesec rudniku za stanovanje. Tako je ta mož prejel kot bolan človek v desetih mesecih vsega skupaj 2500 Din, za stanovanje je moral plačati 650 Din, za preživljanje mu je ostalo 1850 Din ali na mesec 185 Din. Sedaj pa naj se v skrajnem slučaju še 4 mesece zdravi, potem je pa vse svoje pravice izčrpal in lahko bolan, brezposeln, brez pokojnine, če ne radi bolezni, pa radi pogine. Značilno pri tem je še to, da je bil še z nekim drugim takim revežem dne 28. julija na nadpregledu z nalogom za zdravljenje, pa še danes, dne 1. septembra, od krajevne bratovske skladnice Leše nista javljena za zdravljenje. Pa menda ne zato, ker g. računovodja nima časa!

Ne, tu bo treba, da bo delavska delegacija v upravnem odboru glav-

ne bratovske skladnice energično nastopila, da se take krivice napram zavarovancem odpravijo. Predvsem pa še radi tega, ker vemo, da včasih kdo prav lahko pride do pokojnine, v tem ko mora drugi ves križev pot prehoditi in še ne pride do nje.

Trbovlje

Podružnica ZRJ v Trbovljah je na svoji seji dne 30. avgusta t. l. sklenila izključitev iz sestava članstva radi kršenja društvenih pravil Jakob Gnilšak, matr. št. 608, Bastič Dominik, matr. št. 362 in Giulati Ivan, matr. št. 185.

SPLOŠNA DELSTROKOVNA ZVEZA JUGOSLAVIJE

Litija.

Gospodje naciji so napisali članek v svojem listu »Delo«, da je bilo v predilnici svojčas delavstvo kompaktno organizirano pri NSZ ter da je bilo tisti čas kakor v nebesih v podjetju. Sedaj pa se pritožujejo, da so prišli rdeči in beli generali in so delavstvo razdelili na tri dele. Ti generali pripovedujejo z velikim hrukom, da so podjetje že »fentali« in da bo kmalu vse bolje, pa doslej še teh dobrot ni. Naciji pa čakajo in če ne bomo pokazali kaj znamo, bodo oni zopet stopili v akcijo in bodo zopet, kakor svoj čas, z dejanji, ne pa z besedami pomagali delavstvu.

Tako piše »Delo«, ozir. bojeviti pisec istega. Sam priznava, da je bilo delavstvo kompaktno organizirano pri NSZ. Toraj če bi se ti generali takrat res brigali za delavstvo, bi danes ne bili ostali sami. Imeli ste dosti časa in tudi moč, da bi z dejanji pokazali delavstvu, kaj znate in koliko hočete res dobrega storiti v prid delavstva. Vendar se niste nikdar pobrigali, da bi se paragrafi 219, 220 in 221 pravilno izvajali, niste se pobrigali za protizakonito pošiljanje porodnic na dopust, ne radi kaznovanja delavcev, za ureditev delovnega reda in čezurnega dela, glede poslovnega reda itd. itd. Za vse te in druge take stvari so mora danes boriti naša organizacija in so se v to že in se bodo še pri podjetju vršila pogajanja. Kako ste delavstvu pomagali z dejanji, je najboljši dokaz razprava mezdskih pogajanj v podjetju, katere je vodila vaša organizacija in delavstvo s strahom pričakuje, da bi zopet stopili v akcijo in z dejanji pokazali, ozir. pomagali delavstvu. Nadalje pravi pisec, da smo podjetje že »fentali« in bo kmalu vse bolje. Mi vam pa povemo, da podjetje še nismo in ga tudi ne bomo »fentali«, pač pa se borimo in se bomo tudi še v naprej borili, da nam ono da, kar nam zakonito pripada in da se nam zagotovi človeku primerno življenje. Mi slimo, da si bo sedaj delavstvo to lažje priborilo, ko ste vi »fentali«, oz. je ostal samo generalstab brez voja-

kov. Tudi moramo povedati piscu tega članka, naj opozori tukajšnjega delegata Delavske zbornice, da bi se on malo več brigal za tukajšnje delavstvo. Vse njegovo delo je namreč v tem, da prav nesramno in lažljivo tolče po marksistih. Sreča je v tem, da ga delavstvo dobro pozna in mu ne verjame. Zakaj se nikdar ne pobriga za delavstvo, ko hodi k zasedanjem plenuma Delavske zbornice? Tam ima priliko in tudi njegova sveta dolžnost bi bila, da bi poročal oziroma stavlil predloge za izboljšanje položaja tukajšnjemu delavstvu. Vendar ga dosedaj še nismo čuli, da bi tam sploh usta odprl. Tudi tukajšnjemu delavstvu še ni dal nobenega poročila o teh zasedanjih, dasiravno bi ga delavstvo rado slišalo. Vsaj tisti, ki so ga takrat volili. Bilo bi treba povedati še marsikaj; pa prihodnjič, če bo treba.

Poglavje zase pa je, ko pisec pravi, da smo marksisti in klerikalci stopili sedaj skupaj, med tem pa se je tudi listič zadnjič ob nas prav pošteno obregnul. Nas to veseli. Bodo delavci sedaj vsaj videli, da smo tem generalom najbolj na poti, ker če bi jim ne bili, bi nas pustili lepo pri miru. Nacije pustijo seveda čisto lepo pri miru.

Piscu tega članka bodi povedano, da če je bilo kaj važnejšega za delavstvo, smo vedno skušali in se nam je tudi posrečilo, da smo stopili skupaj v akcijo in to bomo delali tudi v naprej. Nikdar in nikoli pa ne bomo delali skupno z Vašimi ljudmi, ki ne poznajo naših razmer v tovarni in nimajo pred njo nobene odgovornosti. Kako naj taki ljudje zastopajo naše interese, če ne poznajo naših razmer in trpljenje delavstva? Sicer je že eden teh gospodov imel priliko, da bi se brigal za interese delavstva, ko je bil svoj čas v tovarni; vendar takrat mu ni bilo za organizacijsko delo, najbrž radi tega ne, ker je imel boljše službo.

Nadalje pravi pisec, da smo jim hoteli razbiti sestanek. No, če bi bilo tudi res, ste lahko zadovoljni, saj sami pravite, da smo s tem agitirali za Vas. Stvar pa je drugačna. Mi smo brali pred tovarno vabilo, da se vrši predavanje (torej ne članski sestanek) na katerega se vabijo vsi delavci. No, ker mi predavanje radi poslušamo, naj bo prirejeno s te ali druge strani, smo šli tudi na tega. Seveda smo bili potem, ko se je to predavanje pretvorilo v članski sestanek, katerega je otvoril g. Žagar, ne pa predsednik njihove organizacije, ki je bil navzoč, zelo razočarani. Bili smo potem še bolj razočarani, ko je predavatelj hotel v tem predavanju vse napake in grehe marksistov predočiti navzočim. No, pa k temu predavanju smo še molčali. Ko pa je začel podajati poročilo o razpravi pri podjetju g. Žagar, so že padli medklici, to pa radi tega, ker je lažljivo poročal. Seveda se g. Žagar te razprave pri podjetju ni udeležil, radi tega je bil mogoče napačno informiran ali pa je dal tako poročilo iz zlobnosti. Mi mislimo, da je storil zadnje, ker se nam čudno zdi, zakaj ni poročal g. Primožič, ki je bil navzoč osebno pri tej razpravi in tudi pri predavanju. Tudi ko je prosil sohr. Vuk za besedo, da bi o tem poročal, ker je bil tudi navzoč pri razpravi, mu besede ni hotel dati. Iz tega sledi, da se je bal objektivnega poročila. Nadalje pravi pisec, da smo imeli akcijo že v naprej pripravljeno, da jim to predavanje onemogočimo. Mi za take stvari nimamo časa, da bi v take namene pripravljali akcije, pač pa se pripravljamo k akcijam, da bo od teh delavstvo kaj imelo. Tiste pa, ki so Vam pri tem predavanju delali res nerodnosti in so ga Vam morda res hoteli onemogočiti, jih morate pa iskati v drugih vrstah. Naše člane pa g. dopisnik pustite pri miru. Čudno se nam zdi, da nacije pustite tako lepo pri miru.

Največja podlost dopisnika pa je v tem, ko nam očita, da si lastimo monopol nad delavstvom. Kako ta monopol izgleda, bodi povedano, da ima naša organizacija 2 zaupnika, njihova pa 4. Če ima pa delavstvo več zaupanja do naših dveh, naj si ga Vaši pridobijo, pa je stvar v redu. Bodi tudi povedano, da naša zaup-

nika nikdar in nikogar ne vprašata, če je treba intervenirati, ali je rudeč, bel ali plav. Za vsakega, prav za vsakega gresta, tudi za Vaše člane. To Vam, g. dopisnik, lahko povedo Vaši člani, odborniki ali zaupniki.

Toliko, g. dopisnik, smo morali odgovoriti na Vaš napad v »Del. Pravici«. Radi tega dopisa ne obsojamo člane JSZ. Oni sami so že pokazali, da so za skupno delo. Kako bi tudi ne bili, saj trpijo z nami vrged; ampak gotovi gospodje jih od tega odvračajo. Mi Vam svetujemo: Otesite se teh generalov, strnite se z nami za organizacijsko delo, potem pa bo skupno delo lažje. Zavedajte se, da sedaj ni čas za napadanja in obrekovanja; nikoli tako kakor sedaj je potrebno, da smo skupno budno na straži, ker kapitalizem sedaj prodira na celi črti in njegove nakane za delavskih pravic so še velike; gorje pa nam, če se bomo med seboj ravnsali in kavsali, nječa pa pustili lepo pri miru. Vzel nam bo še te pravice, ki jih danes imamo. Takrat bo njemu ustrezno, pripomogli pa mu bomo mi sami, največ pa seveda tisti, ki danes delavce razdvajajo in demagogirajo. Mogoče bodo oni takrat od njega dobili svoje plačilo.

Zato pozivamo vse delavce, ki še niso organizirani, da pristopijo v naše vrste, da se ramo ob rami borimo za izboljšanje našega položaja.

Vse naše članstvo se obvešča, da bo vsako nedeljo po plačilnem dnevu naš blagajnik pobiral članarino od 9. do 12. ure v gostilni g. Lindnerja (v stranski sobi). Tisti, ki na en ali drug način niste mogli plačati organizacije potom zaupnikov, imate priliko, da lahko plačate tukaj.

Tukajšnja lekarna včasih nima v zalogi zdravil, tako da jih oboleli delavec dobi šele čez en, dva ali tri dni. Smo mnenja, da to obolelemu delavcu ne koristi in tudi ne bolniški blagajni, zato zahtevamo, da se obolelemu delavcu zdravila takoj izstavijo.

Ptuj

Spor med delavstvom in podjetjem »Petovija« v Ptuj

Delavstvo čevljarke industrije »Petovija« v Ptuj preživlja težke čase. Kakor imajo podjetja navado, tako skuša tudi »Petovija« posledice krize prevesti na delavske rame. V letih 1931 in 1933 se je delavstvu znižalo plače za 22%. Poleg tega občutnega znižanja plač pa se še reducirano obratuje in se skoro vsako leto za kak mesec obratovanje ustavi. Delavstvo, ki je z obupom na to početje nekaj časa gledalo, pa je v zadnjem času, ko se je hotelo ponovno znižati plače, ogorčeno seglo potom svojih organizacij po samoobrambi. Vršile so se intervencije delavskih obratnih zaupnikov in Delavske zbornice. Dne 23. avgusta pa se je vršilo veliko zborovanje delavstva sklicano od organizacij Splošne delavske strok. zveze in Narodne strok. zveze, kjer se je o položaju razpravljalo in je bila sklenjena sledeča resolucija:

Petovija, usnjarska industrija d. d.

Breg pri Ptuj.

Obveščamo Vas, da je delavstvo, zaposleno v Vašem podjetju, polnoštevilno zbrano na protestnem shodu dne 23. avgusta t. l., ki so ga sklicale podpisane strokovne organizacije, sklenile soglasno naslednjo

resolucijo:

1. Najenergičnejše protestiramo proti nameravanemu znižanju plač, ker že dosedanje plače daleč ne odgovarjajo najpotrebnejšemu eksistenčnemu minimumu.
2. Ker so bile sedanje plače že leta 1931 za 12 odstotkov in leta 1933 za nadaljnih 10 odstotkov reducirane, ne upoštevajoč že redukcij, ki so se izvršile pri posameznih delih, zahtevamo, da vodstvo tovarne Petovija povrne delavstvu v letu 1933 odtegnjenih 10 odstotkov.
3. Zahtevamo, da se ponovno uvede plačevanje praznikov, kakor je to bilo do leta 1929 upeljano in sicer: praznik Sv. Štefana, Velikonočni in Binkoštni ponedeljek, Prvi maj in Prvi december. Plačevanje zadnjih dveh praznikov odpade, ako isti padejo na nedeljo.
4. Ker pošilja vodstvo tovarne delavstvo letno na brezplačne dopuste zahtevamo, da se isti plačajo in sicer od 1 do 5 let službe 7 dni, od 5 let naprej 14 dni po povprečnem tedenskem zaslužku računajoč zaslužek zadnjih 8 tednov.
5. Zahtevamo, da se urne plače uredijo že ob vstopu vsakega delavca ali delavke v službo. Pri ženskih najmanj Din 2,50, pri moških najmanj Din 3.— na uro, ter se

Podružnicam 10% od prispev. 13.700

Organizacija- agitacija:

Agitacija, razprave, intervencije, potnine . . .	10.000
Seje, konference . . .	2.000
Kvota glavni centrali . . .	4.000
Kvota Internacionali . . .	1.000

Task:

List »Delavec« (4x mes.)	7.000
--------------------------	-------

Podpore:

Brezposelne, potne itd. in pravovarstvo . . .	30.000
---	--------

Izdatki skupaj Din 107.000

Mesečni pribitek:

Za razne nepredvid. akcije	30.000
----------------------------	--------

Slični proračun bi se dal napraviti za vsakoviti za vsako pokrajino posebej po številu članstva. Ker pa nimam teh podatkov pi roki sem prinesel primer kako bi izgledalo v Sloveniji.

Pri nas je znano, da Strokovna komisija le s težavo krije svoje izdatke, ker živi sedaj le od kvot, ki jih posamezne zveze, žal neredno plačujejo. Pereče je vprašanje tajništva v Mariboru. Pri tem sistemu bi bila na mah vsa ta vprašanja lepo reše-

na. Tajnike, ki so sedaj večinoma v Ljubljani, bi se razdelilo enega k okrožnem odboru v Maribor, enega v rudarske revirje, enega v celjsko okrožje, enega za gorenjsko okrožje itd. Tajniki ali referenti bi vršili svoje splošno delo v posameznih okrožjih, poleg tega pa bi se lahko posvetili še bolj, kakor sedaj, posameznim strokam. List »Delavec« bi lahko izhajal tedensko, če bi se pa izvršila tudi koncentracija našega tiska, bi se z majhnim posebnim prispevkom približali potrebnemu dnevniku.

Ni moj namen spuščati se v podrobnosti reorganizacije, ker bi se to zlahka izvedlo, če se osvoje osnovna načela.

Želim, da se o tem vprašanju razvije diskusija, zlasti pa prosim delegate zvez, ki bodo šli na kongres U RSSJ, da važnosti tega vprašanja posvetijo vso pozornost. Vem, da bo mnogo onih, ki bodo proti, prosim jih pa, naj podrede razne interese manjšega pomena koristi celokupnega našega strokovnega pokreta. Vprašanje, ki sem ga načel, tudi ni novo, treba ga je vzeti resno. Časi, ko se je reklo »Getrennt marschieren und zusammen schlagen« so za nami.

Sodrug!

KUPUJTE IN ZAHTEVAJTE POVSOD KRUH IN PECIVO IZ
Delavska pekarna Mirko Cortila, Ljubljana
 POSTOJNSKA ULICA 11, DESNO. TELEFON 31-71.

Sodružice!

omogoči napredovanje pri plači četrto ali polletno, upoštevajoč sposobnost in kvalifikacijo posameznika.

6. Zahtevamo od vodstva tovarne, da tekem 4 tednov obnovi in predloži v potrditev sedanji delovni red v smislu obstoječega obrtnega zakona (§ 340) in to obratnim zaupnikom. Delavski zbornici in Inspekciji dela v Ljubljani.

7. Protestiramo proti vsaki denarni kazni, ki ni navedena v poslovnem redu.

8. Zahtevamo, da vodstvo tovarne preuredi ventilacijo v tlakarskem oddelku sedanjim obratnim in higienskimi razmeram in tozadevnim predpisom odgovarjajoče.

9. Zahtevamo, da vodstvo tovarne natiče na vidnem mestu v vseh oddelkih akordne tarife za vsa obstoječa dela, kakor to predvideva § 340 obrtnega zakona.

10. Zahtevamo, da se vsaka sprememba akordnih postavk v kolikor bi bila ista v škodo delavstva, vsaj 14 dni poprej sporoči obratnim zaupnikom, da morejo isti pravočasno zavzeti tozadevno svoje stališče.

Naslov naprošamo, da se podpisanim organizacijam izjavi v roku osmih dni, ali namerava v celoti ugoditi v resoluciji navedenim zahtevam delavstva.

V nasprotnem Vašem celotnem ali delnem odklonilnem stališču pa blagovolite poleg nas obvestiti tudi Delavsko zbornico v Ljubljani, katera bo vodila tozadevne nadaljevalne razprave.

Resolucija je bila poslana tudi Inspekciji dela, srezkemu načelnstvu v Ptuj in Delavski zbornici.

Podjetje je na zahteve delavstva poslalo sledeči odgovor:

V odgovor na Vaš dopis z dne 25. t. m. Vam sporočamo sledeče:

Točka 1. Nameravane znižanja mezd začasno ne bomo izvršili ter smo ta načrt odložili.

Točka 2, 3, 4 in 5 ne moremo ugoditi ter moramo te točke iz gospodarskih vzrokov odkloniti.

Točka 6. Obstoječi delovni red bomo preuredili ter prilagodili zahtevam obrtnega zakona.

S tem je rešena točka 7.

Točka 8. Vaša zahteva, da preuredimo ventilacijo v tlakarskem oddelku in da jo prilagodimo obratnim in higienskimi razmeram, nam ni razumljiva, kajti ta ventilacija je v popolnem redu.

Točka 9. Tarife. Ne moremo razumeti, zakaj naj tarife mezd objavimo, ker so vedno na vpogled in na razpolago obratnim zaupnikom. Sedanje zaračunavanje mezd je tako poenostavljeno, da si lahko vsak delavec izračuna v svoji mezdni knjižici, ali smo mu zaračunali pravilno tarifo. V šivalnici smo celo dali tiskati na kuponske liste akordne zneske po paru, iz katerih lahko razvidi vsaka delavka, ali ji izplačamo pravilne zneske. Vsled tega ne moremo objaviti tarifov.

Točka 10. Pri nas se akordne postavke bistveno ne spreminjajo, toda pridružujemo si za tedne pravico, da pri uvedbi novih artiklov akordne postavke zvišamo ali znižamo.

Podpis podjetja.

Na poziv Delavske zbornice se bo te dni vršila razprava, ki bo skušala spor likvidirati. Podjetje pa bo, kakor vedno, ostalo pri svoji stališči. Kako pride delavstvo do tega, da bo samo nosilo vse posledice in bremena krize in zgrešenega kapitalističnega gospodarstva.

O zadevi bomo še pisali!

Stavka steklarjev v Paračinu.

Radi nerednega izplačevanja plač in dolgov, ki jih imajo steklarska podjetja na neizplačanih zaslužkih, je 16. avgusta izbruhnila v Paračinu stavka. Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije je radi zaostalih in neizplačanih zaslužkov že ponovno intervenirala pri centrali podjetja, kakor tudi pri podjetju v Hrastniku in Paračinu. Ostalo pa je le pri obljubah.

Radi spora v Paračinu je tajništvo SDSZJ 21. avgusta nujno posredovalo skupno v Delavsko zbornico pri centrali podjetja v Zagrebu. Ugotovilo se je, da je podjetje dolgovalo na zaslužkih okrog 240.000 Din za mesec julij. Okrog 140.000 Din se je med stavko izplačalo. Istočasno pa se je vršilo posredovanje od strani naše podružnice v Paračinu od beograjske Delavske zbornice in je bila stavka 21. avgusta zaključena, ker je podjetje pristalo, da bodo do 31. avgusta

izplačani vsi zaostanki za julij. 14-dnevna zaostala plača v avgustu se bo čimprej izplačala; po 15. septembru pa se bodo zaslužki izplačevali redno vsako soboto, kakor predvideva to pogodba.

Redno izplačevanje mezd je treba uvesti tudi v Rogaški Slatini, Hrastniku in v Straži. Pravtako naj podjetje izvede že enkrat sklep, ki je bil radi izplačanja dopustov napravljen na razpravi 23. maja t. l.

Kočevje.

Sodrug iz drugih naših podružnic širom Slovenije si mogoče mislijo, da smo v Kočevju zaspali, ker se nič ne oglasimo. Vendar pa ni tako. Tudi mi se po svojih močeh trudimo z našo organizacijo, ki sicer ni tako močna kakor bi bilo potreba, da izboljšamo razmere delavstva, ki so zlasti v Kočevju izredno slabe. Iz bivše tekstilne družbe »Kočevje« je nastala nova z imenom »Triglav«. Obratuje se nič več tako redno, kakor prejšnja leta. Tudi plače se delavstvu neredno izplačuje. Delavski obratni zaupniki imajo dela več kot preveč. Stalno je treba pri vodstvu podjetja vršiti intervencije, katere, žal, vodstvo ne upošteva. Zakoniti predpisi obrtnega zakona §§ 219, 220 in 221 se ne izvajajo. Plače so izredno slabe. O razmerah v podjetju smo že pred davnim časom obvestili inspekcijo dela, nevedno pa, če se namerava kaj ukreniti. Delavstvo, ki je zaposleno, je večinoma iz okoljskih vasi in za organizacijo težko dostopno. Nikakor se ne morejo zbuditi k zavesti, da je izboljšanje njih težkega položaja v njih samih, če bi bili složno združeni v strokovni organizaciji. Če jih pridobivaš za organizacijo, se izgovarjajo: napravite izboljšanje, pa bomo pristopili, ali pa prispevek za organizacijo je previsok, ne morem plačati. Dragi delavci, ko bi zaupniki in odborniki organizacije sami mogli izboljšati razmere, tedaj ne bi vas vabili k organizaciji in skupnosti. Kar se prispevkov za organizacijo tiče, sporočamo, da je centrala v Ljubljani uvedla tedenski prispevek po 2 Din in je s tem tudi onim, ki se izgovarjajo, da je prispevek previsok, omogočeno, da pristopijo v organizacijo. 2 Din tedensko je vendar mogoče vsakemu plačati. Kajti, ve se, kake koristi more organizacija napraviti za delavstvo, če je organizacija močna. Pozivamo torej delavstvo v Kočevju, naj več ne okleva temveč spozna, da je samo v organizaciji moč, ki lahko izboljša vaše slabe razmere.

Liboje.

Delavstvo keramične tovarne v Libojah, katerega položaj je vsled nerednega obratovanja in nizkih plač izredno težak, je potom svoje organizacije vložilo podjetju dne 6. julija zahtevo po sklenitvi kolektivne pogodbe. Dne 28. avgusta se je vršila v podjetju razprava, katero je sklicala Delavska zbornica. Zbornico je zastopal sod. Kopač. Splošno delavsko strokovno zvezo Jugoslavije tajnik sod. Jakomin, delavske obratne zaupnike sod. Vaš Štefan, Mirnik Franc in Zupanc Martin, podjetje pa inž. Körbitz, obratovodja in knjigovodja tovarne. Po razpravi, ki je trajala celo dopoldne, se je sklenila kolektivna pogodba, ki registrira obstoječe plače in akorde. Na kako izboljšanje plač zastopniki podjetja niso hoteli pristati, pač pa je inž. Körbitz izjavil pri zaključku razprave, da bo nosilo podjetje v bodoče polovico stroškov za nabavo gob, ki se rabijo za čiščenje izdelkov. Popoldan istega dne se je v gostilni »Dolenc« vršilo zborovanje delavstva, katerega je predsedoval sod. Oset, predsednik naše podružnice v Celju. Zastopnik Delavske zbornice in tajnik centrale organizacije sta delavstvu podrobno poročala o poteku razpra-

ve. Delavstvo se je posebej opozorilo na socialnozaščitne zakone, na podlagi katerih so opravičeni do raznih odškodnin. Po § 219 obrtnega zakona ima delavenc, če je bil vsaj 14 dni v podjetju zaposlen, pravico na običajno plačo za prvi teden bolezni, poleg hranarine, ki jo prejema od bolniške blagajne. Pravtako ima pravico na običajni zaslužek, če je bil od dela zadržan ne po svoji krivdi. Na primer: v družini nekdo umre, porod, uradno na nabor, na volitve, doma se je pripetila nesreča, ogenj itd. Tu seveda ni mogoče naštetih vseh primerov. Skratka: podjetje mu je dolžno za take zadržke plačati običajno plačo, vendar ne več kot za teden dni. P § 220 ob. z. pa je primorano podjetje plačati delavstvu običajno plačo, kadar je bil delavec zadržan opravljati službo po službodoločenih okoliščinah. Po § 221 ob. z. pa mora podjetje vsem delavcem, ki gredo na orožne vaje, plačati običajno plačo za 4 tedne, če so bili v podjetju nepretrgoma zaposleni leto dni.

Delavstvo naj budno pazi, da se bodo od strani podjetja vsa ta zakonita določila izvajala.

Poročila govornikov so bila vzeta na znanje in se je sklenilo, da se izvede kompaktna organizacija vsega delavstva, katerega naloga je, da se ob danih razmerah kolektiva izboljša. Sklenjeno je bilo tudi, da se v Libojah upostavi posebna podružnica Splošne delavske zveze Jugoslavije, ker je bilo dosedaj delavstvo včlanjeno v celjski podružnici. Izvolil se je tudi pripravljalni odbor.

Sodrugom v Libojah priporočamo, da začeto delo za izboljšanje svojega težkega položaja nadaljujejo in vztrajajo, ker priti morajo tudi boljši časi.

LESNI DELAVCI

Črnomelj.

Tovarna Jugobs in Zora ne obratujeta. Zora ne obratuje že od 2. avgusta. Jugobs je od 15. avgusta 1934 začela na eni žagi rezati jelovino, ter zaposluje 10 delavcev. Naši gospodje so si izbrali za delavce same kmečke fantje, takšne, ki imajo doma dovolj živeža in tudi brez denarja niso. Seveda žagovodja je treba malo podmazati, da se dobi delo. Delavec, ki pa je navezan samo na svoje delo in živi od rok do ust, ne more dati recimo 200 Din in še smetano in drugo. Jugobs dolguje na nadurah okrog 200.000 Din. Zadeva je že v tožbi. Tako se nam godi, zato se bomo čim bolj organizirali, da si zavarujemo svoje življenske pravice.

MONOPOLCI

Od Savezne Uprave smo dobili obvestilo, da bo napravljena širša intervencija pri g. gen. dir. Markoviču — radi »Pravilnikov« in vseh ostalih vprašanj.

Čim bomo obveščeni o izidu, bomo na sestanku poročali delavstvu. Za lokalni bolniški fond se je zbralo 247 Din. (Nekaj članov -ic je bolnih, ostali so oklonili plačevanje »Prostovoljnega dinarja«.) — Član, ki je že plačal prvi prispevek in je bolan od 16. julija 1934 dalje (je 6 tednov), naj se prijavi s. Frececu, da mu gornji znesek izplača. Resničnost bolezni se izkaže z od OUZD kuponi od prejete hranarine.

2. oktobra se pobira drugič »Prostovoljni dinar«, na kar opozarjamo članice in zaupnike.

Odbor podružnice monopolcev, Ljubljana.

Foto-atelje Kralj Franc

Ljubljana, Frančiškanska ulica 10. Izvršujem sva v foto-stroko spadajoča dela najceneje. Povečanje slik. Slike za legitimacije izvršim na željo takoj. V izvršitev sprejemam vsa amaterska dela. Na zahtevo grem tudi na dom.

Kultura

Delavski žepni koledar 1935

Kakor vsako leto izda tudi letos Strokovna komisija splošni delavski žepni koledar, ki bo vseboval važne predpise in pripomočke ter bo v veliko korist slehernemu sodrugu.

Da zamoremo določiti višino naklade, prosimo vse zunanje zaupnike, da takoj, a najkasneje do 20. septembra javijo, koliko izvodov koledarja bodo rabili za svoje območje. Koledar bo stal kot običajno Din 10.— za komad. Poznejša naročila se ne bodo upoštevala.

Opozorjamo na glasbeno šolo »Zarja« v Ljubljani.

Delavsko glasbeno društvo »Zarja« v Ljubljani bo letos otvorilo glasbeno šolo, v kateri bo poučevalo le otroke društvenih članov. Poučevalo se bo vse vrste instrumente, tako na pihala kot na lok ter klavir. »Zarja«, ki se zadnje čase zelo lepo razvija, smatra za potrebno, da začne vzgajati naraščaj iz vrst svojega članstva, ki bo tvoril, ko bo dorastel, hrbenico raznih društvenih odsekov. Ker je poučevanje združeno z večjimi stroški ter je treba plačati primerne prostore, kurjavo in razsvetljavo, je odbor društva sklenil, da plačajo učenci mesečni prispevek za kritje stroškov po Din 25.— ter za obrabo instrumentov po Din 5.—

Opozorjamo na to člansko glasbeno šolo vse člane »Zarje« v Ljubljani, da prijavijo svoje otroke v času od 1. do 15. septembra v prostori glasbenega društva v Delavski zbornici — I. nadstropje.

Sestanek vseh vpisanih učencev bo v soboto, dne 15. septembra ob 19. uri v glasbeni sobi »Zarje«, kjer se bodo uredile vse formalnosti, določile sporazumno ure in začetek pouka. Vpišejo se lahko že otroci od 10. leta dalje.

Razno

Godci, prašiči in vroča juha je deževala na mesto.

Moskva, 20. avg. — Zadnja sobota je bila v Rusiji aviacijski dan in Moskva je bila središče demonstracij, kakršnih še ni videl svet. Iz aeroplanov, ki so mrgoleli nad Moskvo, je poskakalo na tla 75 oseb s padali (parašuti) v rokah in istočasno je padlo iz zraka 300 krožnikov vročega boršča (ruska juha), ena tona živih prašičev, psov, mačk in kokoši ter deset kosov jazzne godbe je prigodilo na tla.

Razume se, da juha in živali niso utrpeli nobene škode, prav tako muzikanti ne. Juha je bila dobro zaprta v termo-posodah, te so pa bile v žakljih, pritrjenih k padalom; prav tako so bile živali v žakljih in godci, ki so med skokom iz zraka igrali, so plavali na tla s pomočjo parašutov na hrbtih.

Sovjetski aviatiki so s tem demonstrirali, da je mogoče iz zraka založiti z živežem izolirane kraje, n. pr. od povodnji odrezane mesta ali pa oblegane vojaške posadke. Sovjeti zadnja leta zelo specializirajo v skakanju iz leta in izkušeni skakači so že tako vajeni tega posla, da med letenjem na tla lahko igrajo na godala. Smrtnih nesreč je bilo med njimi primeroma jako malo.

Čez 100.000 oseb je v Moskvi opazovalo demonstracije in tekme v zraku. — (»Prosveta«.)

Vsem našim čitateljem

priporočamo, da se poslužujejo brivskega salona

JOŽE STRGAR

v Ljubljani, Palača »Grafike« (pri kolodvoru), Miklošičeva cesta 40.